

ВАКЦИНАЦІЯ

Дайджест

Випуск №20 (2/03.2025)

в Україні та світі

Випадки.

Захворюваність на кір в США продовжує зростати.

Згідно з даними Центрів контролю та профілактики хвороб (CDC, США) станом на 20 березня 2025 року в країні зафіксовано 378 випадків кору в 18 штатах. Ця кількість вже перевищує сумарну кількість випадків за весь 2024 рік. В 95% випадків хворі не мали щеплень проти кору, або ж їхній вакцинальний статус невідомий. [Більше тут](#).

Два випадки смерті внаслідок японського енцефаліту зафіксовано в Австралії.

Обидва хворі – люди понад 70 років, що інфікувалися під час відпочинку в одному й тому самому регіоні – Маррамбіджі (Новий Південний Вельс, Австралія).

Японський енцефаліт – одне з найнебезпечніших захворювань, збудник якого передається з укусами комарів. Щороку в світі фіксується близько 68 тисяч випадків захворювання. Більшість інфікованих не мають симптомів. У випадку легкого перебігу можливі головний біль, лихоманка та блювота. У випадку ж тяжкого перебігу – приблизно один випадок на 250 інфікованих – спостерігається ригідність шийних м'язів, дезорієнтація, сонливість та судоми. Тяжкий перебіг хвороби може призводити до пожиттєвих неврологічних станів та, в окремих випадках, до смерті. Для подорожі в окремі регіони планети рекомендовано пройти вакцинацію проти японського енцефаліту. [Детально тут](#).

Діти з хронічними захворюваннями нирок повинні отримувати всі дитячі щеплення згідно зі стандартним графіком вакцинації країни, де вони мешкають. Також вони мають бути вакциновані рекомендованими вакцинами, зокрема від пневмокової та коронавірусної інфекції, сезонного грипу. Діти, які готуються до трансплантації нирки, обов'язково мають бути щеплені від вітряної віспи».

Елізавета Лагодич, педіатр, дитячий нефролог, член Європейської ниркової асоціації (ERA), Європейської асоціації дитячих нефрологів (ESPN).

Зміцнення та підтримка.

ВООЗ представила результати першого в Україні дослідження щодо дотримання належної температури під час зберігання та транспортування вакцин.

На семінарі зі зміцнення системи «холодового ланцюга» фахівці обласних Центрів контролю та профілактики хвороб, а також національних операторів логістики вакцин ДП «Медичні закупівлі України» та ДП «Укрвакцина», спільно з Міністерством охорони здоров'я і Центром громадського здоров'я обговорили:

- особливості проведення моніторингу за дотриманням температурного режиму зберігання та транспортування вакцин на обласному та національному рівні;
- рекомендації для вдосконалення системи холодового ланцюга;
- подальші кроки щодо розробки стандартних операційних процедур у випадку надзвичайних ситуацій. [Детально тут](#).

З 24 по 30 квітня проведеться Світовий тиждень імунізації.

Щороку за ініціативи Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) в світі проводиться **Всесвітній тиждень імунізації**. Мета заходу - нагадати лікарям та пацієнтам про важливість вакцинації для збереження життя. Згідно з даними ВООЗ, з 1974 року вакцини врятували 154 мільйони життів - тобто більше 3 мільйонів життів на рік або 6 життів щохвилини. Кампанія 2025 року направлена не лише на те, як вакцини допомагають покращити наше життя сьогодні. Особливу увагу буде звернено на те, чого, завдяки імунізації, ми зможемо досягти в найближчі десятиріччя, коли охоплення вже існуючими вакцинами в світі зростає, а нові вакцини, що зараз розробляються, будуть використані для захисту людей різного віку від більшої кількості небезпечних захворювань. Слоган цьогорічної кампанії - **Immunization for all is Humanly Possible** (Імунізація кожного - це задача в межах людських можливостей).

До Всесвітнього дня боротьби з туберкульозом у Центрі громадського здоров'я відбувся круглий стіл.

В заході взяли участь представники Міністерства охорони здоров'я України, Бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я в Україні, Центру громадського здоров'я, регіональних фтизіопульмонологічних центрів та партнерських організацій. Захід покликаний привернути увагу до актуальності проблеми туберкульозу (ТБ) та його подолання в умовах повномасштабної війни.

[Детально тут](#).

Знання.

ГС «Коаліція за вакцинацію» запрошує медичних працівників взяти участь у науково-практичній конференції «Вакцинація вагітних жінок. Ламаємо стереотипи».

Мета навчання: надати актуальні дані та рекомендації щодо вакцинопрофілактики вагітних жінок. Представити успішні комунікаційні практики взаємодії лікарів первинної ланки та спеціалізованої допомоги з вагітними пацієнтками на тему вакцинації з метою подальшого застосування слухачами в подальшій роботі.

Формат участі: дистанційна участь у режимі реального часу.

Захід з нарахуванням балів БПР, 5 балів за участь при 80% правильних відповідей на тест за матеріалами онлайн заходу.

Доповідачі заходу: *Наталія Лелюх, акушер-гінеколог, клініка репродуктивної медицини імені академіка Гріщенка в м. Києві «Рід»; Олена Кондратенко, співзасновниця та співвласниця «Медична практика для родини», лікар загальної практики-сімейної медицини, м. Дніпро, член Правління ГО «Батьки за вакцинацію»; Федір Лапій, голова НТГЕІ, к.м.н., доцент кафедри педіатрії, імунології, інфекційних та рідкісних захворювань медичної школи Європейського міжнародного університету.*

Детальніша інформація про захід та реєстрація [за посиланням](#).

Спеціальне щорічне навчання з питань вакцинації пройде з 31 березня по 1 квітня.

Формат: дводенний онлайн майстер-клас

Програма заходу:

День 1

15:00 - 16:30 - Юридична частина, нормативна база, вимоги, оснащення, **Світлана Томенко**.

16:30-18:00 - Управління медичними відходами, **Людмила Катреча**.

День 2

15:00 - 16:30 - Правила організації і техніки проведення щеплень, **Наталія Ліхшерстова**.

16:30-18:00 - Домедична допомога при невідкладних станах, **Валентина Лошук**.

Організатор заходу: Асоціація медичних закладів України та Медиторія - медична територія.

Реєстрація на майстер-клас 31 березня-1 квітня [тут](#).

З 6 по 8 червня 2025 року відбудеться VII Конгрес Української Академії Педіатричних Спеціальностей у гібридному форматі.

Місце проведення - Львів, готель Ramada.

Кількість місць для очної участі обмежена можливостями готелю. Реєстрацію на Конгрес відкрито [за посиланням](#).

Новини науки.

5-валентна кон'югована вакцина проти менінгококової інфекції довела свою безпеку та ефективність для використання в немовлят.

Дослідники з Університету при Школі Медицини в Меріленді (UMSOM, США) встановили, що вакцина, яка захищає проти 5-ти штамів менінгококу, найбільш поширених у субсахарській Африці, є безпечною та ефективною для використання в немовлят віком від 9 місяців. Результати цього дослідження лягли в основу рішення ВООЗ рекомендувати 5-валентну вакцину проти менінгококової інфекції немовлятам від 9 місяців.

«Африканський менінгітний пояс» - це регіон з 26-ти країн субсахаріальної Африки, де випадки менінгококового менінгіту є дуже поширеними. Летальність від менінгіту в цьому регіоні перевищує 15% через недостатній доступ до медичної допомоги. Довготермінові ускладнення менінгіту, такі як ушкодження головного мозку чи параліч, виникають в регіоні вдвічі частіше у порівнянні з індустріально розвиненими країнами. Через блискавичний перебіг хвороби та складнощі з отриманням медичної допомоги найкращим методом зниження випадків менінгіту є вакцинація. Наразі ВООЗ прекваліфіковано вакцину, що захищає від 5-ти найбільш поширених в регіоні типів менінгококу: А, С, W, X та Y. **Більше [тут](#).**

У Великій Британії розробляють вакцину проти поліомієліту нового типу.

Вчені з Університету Лідсу (Велика Британія) працюють над новою вакциною проти поліомієліту. За рахунок використання технології вірусоподібних частинок ця вакцина стане як дешевшою у виробництві, зробіть її доступнішою для країн, що розвиваються, так і максимально безпечною для рецепієнтів. Вірусоподібні частинки імітують зовнішню білкову оболонку вірусу, проте є порожніми всередині. Таким чином, на відміну від класичної інактивованої поліомієлітної вакцини (ІПВ) нова вакцина не міститиме навіть «вбитого» збудника хвороби, проте все одно викликатиме імунну відповідь.

Вакцину на основі неінфекційних вірусоподібних частинок буде легше виробляти (у порівнянні з ІПВ), оскільки ці частинки є більш термостійкими до різних температур. Як вважають дослідники, нова вакцина стане важливим інструментом, що підтримуватиме статус-кво після ерадикації поліомієліту в світі.

Наразі технологія вірусоподібних частинок вже успішно використовується для виробництва вакцин проти гепатиту В та вірусу папіломи людини. **Детально [тут](#).**

COVID-19, грип, ГРВІ в Україні та світі.

МОЗ України інформує про епідситуацію з ГРВІ в Україні.

Упродовж тижня на ГРВІ, грип та COVID-19 в країні занедужало 201 700 людей, із них 108 375 – діти. Це на 16% менше ніж тижнем раніше.

До лікарень госпіталізовано 2 609 дорослих і 3 567 дітей.

Пік захворюваності був зафіксований у лютому і зараз спостерігається зменшення реєстрації нових випадків. Зареєстровано чотири летальні випадки внаслідок ускладнень COVID-19 та 19 – внаслідок грипу за тиждень. Померлі не мали профілактичних щеплень проти грипу та COVID-19.

Загалом з початку епідсезону на ГРВІ перехворіло 3 703 067 осіб, що на 4,9% менше аналогічного періоду сезону 2023-2024 років.

Більше [тут](#).

Компетентно.

Оксана Молода – сімейний лікар, лікар-фтизіопульмонолог, експерт Національного порталу з імунізації, позаштатний експерт НСЗУ з питань туберкульозу - [розвінчує](#) поширені серед пацієнтів міфи про туберкульоз з нагоди Всесвітнього дня боротьби з туберкульозом.

«Гарячі» запитання.

- Чи потрібно вакцинувати проти вітряної віспи дитину, що перехворіла на неї до виповнення 1 року?

- Якщо дитина точно перехворіла на вітряну віспу, то вже не потребує вакцинації проти неї незалежно від віку, в якому перехворіла. Якщо ж є сумніви, що дитина перехворіла саме на вітряну віспу, то вакцинація може бути проведена.

- Скільки часу пацієнт має для екстреної вакцинації від вітряної віспи після контакту з хворим?

- Найбільш ефективною екстрена вакцинація проти вітряної віспи є протягом 3-х діб після контакту; також вона може бути ефективною, якщо проведена протягом 5-ти діб після контакту. Разом з тим, не кожен контакт із джерелом інфекції призводить до захворювання. Тож якщо протипоказання до введення вакцини відсутні, її можна ввести й пізніше, ніж за 5 днів після контакту, аби сформувати імунітет до зустрічі з новими потенційними джерелами інфекції.

- В яких випадках необхідно проводити лабораторний тест на наявність антитіл після вакцинації проти вітряної віспи?

- Центри контролю та профілактики хвороб (CDC, США) не рекомендують проведення подібних тестів після вакцинації проти вітряної віспи, оскільки більшість комерційно доступних тестів на антитіла проти вітряної віспи є недостатньо чутливими, аби визначити імунітет після вакцинації.

- Дитина 5 років, часто хворіє на отити, аденоїди видалені, було шунтування одного вуха, має 2 дози 13-валентної вакцини проти пневмококової інфекції. Чи є сенс у додатковому введенні 20-валентної вакцини проти пневмококу?

- В Україні 20-валентна вакцина проти пневмококу наразі не зареєстрована. Є доцільним, якщо є така можливість під час перебування в інших країнах, отримати дитині додаткову дозу, зважаючи на історію хвороби. Також, зважаючи на схильність дитини до виникнення частих отитів, важливо отримати консультацію до дитячого імунолога.

- В яких випадках дітям рекомендовано введення 23-валентної полісахаридної вакцини проти пневмококової інфекції (PPSV23)?

- Відповідно до оновлених рекомендації CDC (Центрів контролю та профілактики хвороб, США), введення 23-валентної полісахаридної вакцини рекомендовано дітям від 2 до 18 років, які не отримали 20-валентну кон'юговану вакцину проти пневмококу та мають високий ризик тяжкого перебігу пневмококової інфекції. До факторів ризику належать такі захворювання та стани:

а) Стани, не пов'язані з імунодефіцитом:

- витік спинномозкової рідини (ліквору)
- хронічні захворювання серця
- окремі хронічні захворювання нирок
- хронічні захворювання печінки
- хронічні захворювання легень
- цукровий діабет
- наявність кохлеарних імплантів

б) Стани, пов'язані з імунодефіцитом:

- захворювання нирок, що потребує проведення діалізу
- захворювання нирок із нефротичним синдромом
- аспленія чи дисфункція селезінки
- вроджені імунодефіцити
- лікування імуносупресивними препаратами чи радіотерапія
- ВІЛ-інфекція
- серповидноклітинна анемія чи інші гемоглобінопатії.

Чат-бот з вакцинації.

UaVaxBot
@UaVaxBot

Актуальна інформація про інфекції та щеплення тепер у зручному Телеграм-боті! Чат-бот з вакцинації розробила громадська спілка **«Коаліція за вакцинацію»** в рамках проєкту USAID **«Розбудова стійкої системи громадського здоров'я»**, аби вакцинуватися українцям стало ще легше та зручніше.

Аби скористатися сервісом, просто відскануйте qr-код, введіть у Телеграм-пошук ім'я **@UaVaxBot** чи перейдіть за посиланням <https://t.me/UaVaxBot>

З чат-боту ви дізнаєтесь про таке:

- інфекційні ризики для українців та захист від інфекцій;
- відповіді на поширені запитання про вакцини та щеплення;
- офіційні ресурси з інформацією про інфекції та вакцинацію.

Уже зараз UaVaxBot може розрахувати графік щеплень за датою вашого народження! А в майбутньому із його допомогою можна буде записатись на вакцинацію або зв'язатись зі своїм лікарем.

Більше інформації [ТУТ](#).

Nota bene.

- Сторінка проєктів, які втілює Міністерство охорони здоров'я України за підтримки Світового банку: www.facebook.com/healthcareservice4people

- Національний Портал з Імунізації: vaccine.org.ua/

- Безоплатний доступ до платформи **UpToDate**. Доступ до реєстрації та користування можна отримати через сайт Центр громадського здоров'я України phc.org.ua/uptodate.

- Центр громадського здоров'я. Імунізація. www.phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/immunizaciya

- Усі випуски дайджесту «Вакцинація в Україні та світі» vaccine.org.ua/pro-vakczynacziyu/about-vaccination-library/#

0 800 60-20-19

Національний контакт-центр
Міністерства охорони здоров'я України

Дайджест підготовлений у рамках спільного проєкту МОЗ України та Світового банку «Екстрене реагування на COVID-19 та вакцинація в Україні»

МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Екстрене
реагування
на COVID-19
та вакцинація
в Україні